СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ РАУФА АБЛЯЗОВА

RAUF ABLYAZOV UNIVERSITY EAST EUROPEAN

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ НАЦІОНАЛЬНОГО СПРОТИВУ

Освітній ступінь **БАКАЛАВР**

Спеціальність	*Освітньо-професійна програма*
D3 Менеджмент	Менеджмент
D8 Право	Право
C1 Економіка та міжнародні економічні відносини	Економіка
B13 Бібліотечна, інформаційна та архівна справа	Документно-інформаційна діяльність
B11 Філологія	Германська філологія та переклад
D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок	Фінанси, банківська справа та страхування
D5 Маркетинг	Маркетинг
B2 Дизайн	Графічний дизайн і реклама
D1 Облік і оподаткування	Облік, оподаткування і аудит

2026 рік

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Статус навчальної дисципліни	обов’язкова
Шифр навчальної дисципліни (за ОПП)	ОНС
Мова викладання	українська
Семестр	2
Обсяг дисципліни (у кредитах ЄКТС і годинах)	5/150
Підстави для розроблення робочої програми:	Типова програма навчальної дисципліни «Основи національного спротиву», затверджена наказом МОН України від 30.06.2026 № 1002
Анотація навчальної дисципліни:	«Основи національного спротиву» – дисципліна, спрямована на формування у здобувачів вищої освіти загальної компетентності «здатність до національного спротиву» шляхом набуття національно-патріотичної свідомості, громадянської та психологічної стійкості, а також комплексу теоретичних знань і практичних навичок домедичної допомоги, тактичних дій, мінної безпеки, зв'язку, орієнтування на місцевості та поводження зі стрілецькою зброєю. Навчальна дисципліна «Основи національного спротиву» спрямована на формування системних знань щодо правових, організаційних та тактичних основ національного спротиву в Україні. Курс розкриває нормативно-правову базу організації спротиву, міжнародне гуманітарне право (МГП), правовий статус учасників збройного конфлікту, а також правові механізми протидії колабораціонізму та захисту прав цивільного населення в умовах окупації.
Мета і завдання навчальної дисципліни:	*Мета* – набуття здобувачами освіти здатності до національного спротиву шляхом формування національно-патріотичної свідомості, громадянської стійкості, теоретичних знань і практичних навичок дій в умовах воєнних загроз, надання домедичної допомоги, дотримання мінної безпеки, зв'язку та орієнтування на місцевості, а також розуміння логіки національного спротиву, необхідних для виконання конституційного обов'язку щодо захисту Вітчизни. *Завдання курсу:* – набуття знань про засадничі та правові аспекти національного спротиву, зокрема на тимчасово окупованій території; – здобуття здатності діяти в умовах воєнних загроз, надзвичайних ситуацій і кризових станів; – оволодіння навичками домедичної допомоги за алгоритмом MARCH; – вивчення правил мінної безпеки та дій в умовах застосування зброї масового ураження;

	– набуття навичок орієнтування на місцевості та роботи із засобами зв'язку; – формування психологічної стійкості та навичок протидії інформаційно-психологічним операціям ворога; – засвоєння правил безпечного поводження зі стрілецькою зброєю.
Мета орієнтована на формування у студентів таких компетентностей:	Здатність до національного спротиву, готовність до виконання конституційного обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України. Здатність застосовувати норми спеціального законодавства (воєнний стан, мобілізаційне право, правовий режим національного спротиву) у професійній діяльності.
Результати навчання:	Демонструвати базові загальновійськові знання, практичні уміння та навички для виконання завдань з національного спротиву, територіальної оборони, цивільного захисту та підготовки до захисту України. Орієнтуватися у нормативно-правовій базі національної безпеки, цивільного захисту, правового режиму воєнного стану та функціонування сил безпеки й оборони.

2 ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форма організації освітнього процесу	Кількість кредитів	Загальна кількість годин	Семестр вивчення	Обсяги за видами навчальних занять			Самостійна робота (год)	Вид індивідуального завдання	Форма підсумкового контролю (екзамен/залік)
				Лекції (год)	Практичні, (год)	Лабораторні (год)			
Денна форма навчання	5	150	2	28	56		66	реферат	Диференційований залік

** Примітка. Відповідно до п. 4 розділу «Методичні вказівки та умови навчання» Типової програми, для здобувачів вищої освіти, які навчаються за заочною формою, дисципліна «Національний спротив» не є обов'язковою складовою освітньої програми та до цієї робочої програми не включається.*

3 ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

3.1 Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Національний спротив

Історичний досвід української самоорганізації спротиву в умовах збройної агресії, правові засади (Закон України «Про основи національного спротиву»), складові національного спротиву (Сили територіальної оборони, Рух опору, добровольчі формування територіальних громад, підготовка населення), мотиваційний аспект виконання конституційного обов'язку щодо захисту Вітчизни.

Тема 2. Міжнародне гуманітарне право

Принципи та джерела МГП, правила ведення війни, правовий статус комбатантів і некомбатантів, режим військового полону та інтернування, захист цивільного населення, юридична відповідальність за порушення норм МГП, документування воєнних злочинів.

Тема 3. Психологічна підготовка та стійкість

Стресостійкість в екстремальних умовах, дезадаптивні психічні стани, алгоритми подолання страху й паніки, перша психологічна допомога, ознаки ПТСР, механіка інформаційно-психологічних операцій (ІПСО) та методи протидії дезінформації.

Тема 4. Домедична допомога

Основи тактичної медицини, алгоритм MARCH/PAWS, етапи Care Under Fire та Tactical Field Care, зупинка кровотеч, забезпечення прохідності дихальних шляхів, ознаки шоку та гіпотермії, способи евакуації постраждалих.

Тема 5. Військова топографія, навігація і орієнтування на місцевості

Робота з паперовими картами й електронними носіями топографічної інформації, застосування компаса, орієнтування за небесними світилами, рух за азимутом, використання геоінформаційних систем.

Тема 6. Зв'язок та передавання інформації

Принципи роботи засобів зв'язку, правила радіообміну, стандарти SALUTE, ACE, GOTWA, безпека застосування смартфонів і месенджерів, протидія перешкоджанню зв'язку.

Тема 7. Зброя масового ураження

Види радіаційного, хімічного та біологічного зараження, засоби індивідуального й колективного захисту, порядок дій на зараженій місцевості, сигнали оповіщення.

Тема 8. Інженерна підготовка та мінна безпека

Класифікація вибухонебезпечних предметів, демаскуючі ознаки, порядок дій при виявленні мін, основи фортифікації та інженерних загороджень.

Тема 9. Тактична підготовка

Основи індивідуальних дій і взаємодії в малих групах, способи пересування та укриття, дії в умовах вогневого впливу, протидія FPV-дронам, взаємодія у складі «двійки», «трійки».

Тема 10. Вогнева підготовка

Основи балістики, поводження зі стрілецькою зброєю, прицілювання, усунення затримок при стрільбі, заходи безпеки, правила метання ручних гранат (за наявності релігійних/світоглядних або медичних обмежень – заміна на Тему 13 відповідно до п. 4 Типової програми).

Тема 11. Виживання та спеціальна підготовка

Дії за сигналами оповіщення, підготовка тривожної валізи, добування води та вогню в екстремальних умовах, облаштування укриттів, маскування.

Тема 12. Сучасні військові технології, роботизація та безпілотні літальні апарати

Класифікація БпЛА, принципи радіозв'язку та радіоелектронної боротьби (РЕБ), демаскуючі ознаки та порядок дій при виявленні дрону над позицією.

Тема 13. Військово- або безпеково-орієнтована фахова компетентність

Визначення та значення військово- або безпеково-орієнтованої фахової компетентності. Здатність застосовувати здобуті професійні знання, уміння та навички для виконання фахових завдань в умовах воєнних загроз, надзвичайних і кризових ситуацій, що стосуються національної безпеки, оборони, захисту населення та забезпечення життєдіяльності суспільства.

Застосування фахових компетентностей відповідно до спеціальності та освітньої програми у сфері національної безпеки й національного спротиву: правове забезпечення; управління та організація діяльності в кризових умовах; економічна і фінансова безпека;

інформаційна та кібернетична безпека; захист інформації й персональних даних; обробка та аналіз інформації; стратегічні комунікації, протидія дезінформації та ворожій пропаганді; документно-інформаційне забезпечення; облік і контроль ресурсів; логістика та організація діяльності; використання іноземних мов у професійній комунікації; візуальна комунікація та інформаційне забезпечення населення; лідерство, командна взаємодія та прийняття управлінських рішень; професійна діяльність в умовах воєнного стану, надзвичайних і кризових ситуацій.

3.2 Тематика лекцій

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах (денна форма)
1	Тема 1. Національний спротив	2
2	Тема 2. Міжнародне гуманітарне право	2
3	Тема 3. Психологічна підготовка та стійкість	2
4	Тема 4. Домедична допомога	2
5	Тема 5. Військова топографія, навігація і орієнтування на місцевості	4
6	Тема 6. Зв'язок та передавання інформації	2
7	Тема 7. Зброя масового ураження	2
8	Тема 8. Інженерна підготовка та мінна безпека	2
9	Тема 9. Тактична підготовка	2
10	Тема 10. Вогнева підготовка	2
11	Тема 11. Виживання та спеціальна підготовка	2
12	Тема 12. Сучасні військові технології, роботизація та БпЛА	2
13	Тема 13. Військово- або безпеково-орієнтована фахова компетентність	2
	Усього годин	**28**

3.3 Тематика практичних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах (на базі ЗВО / аудиторні)	Обсяг у годинах (на полігоні / місцевості)	Загальний обсяг (год)
1	Тема 1. Національний спротив	2	–	2
2	Тема 2. Міжнародне гуманітарне право	2	–	2
3	Тема 3. Психологічна підготовка та стійкість	2	–	2
4	Тема 4. Домедична допомога	2	4	6
5	Тема 5. Військова топографія, навігація і орієнтування на місцевості	2	4	6

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах (на базі ЗВО / аудиторні)	Обсяг у годинах (на полігоні / місцевості)	Загальний обсяг (год)
6	Тема 6. Зв'язок та передавання інформації	2	2	4
7	Тема 7. Зброя масового ураження	2	–	2
8	Тема 8. Інженерна підготовка та мінна безпека	2	4	6
9	Тема 9. Тактична підготовка	2	4	6
10	Тема 10. Вогнева підготовка	2	6	8
11	Тема 11. Виживання та спеціальна підготовка	2	2	4
12	Тема 12. Сучасні військові технології, роботизація та БпЛА	2	2	4
13	Тема 13. Військово- або безпеково-орієнтована фахова компетентність	4	–	4
	Усього годин	**30**	**26**	**56**

3.4 Самостійна робота студентів (СРС)

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах
		Денна форма
1.	Національний спротив	4
2.	Міжнародне гуманітарне право	6
3.	Психологічна підготовка та стійкість	6
4.	Домедична допомога	6
5.	Військова топографія, навігація і орієнтування на місцевості	6
6.	Зв'язок та передавання інформації	6
7.	Зброя масового ураження	6
8.	Інженерна підготовка та мінна безпека	6
9.	Тактична підготовка	4
10.	Вогнева підготовка	4
11.	Виживання та спеціальна підготовка	4
12.	Сучасні військові технології, роботизація та БпЛА	4
13.	Військово- або безпеково-орієнтована фахова компетентність	4
	Усього годин	**66**

3.5 Індивідуальні завдання

Однією з форм позааудиторної самостійної роботи здобувача є виконання індивідуальних завдань (ІЗ). ІЗ виконується у формі реферату та оцінюється окремою кількістю балів. Здобувач освіти самостійно обирає одну тему із запропонованого переліку відповідно до власних інтересів, спеціальності та освітньої програми. За погодженням із викладачем допускається формулювання власної теми, яка відповідає змісту навчальної дисципліни «Основи національного спротиву» та передбачає розгляд актуальних питань національної безпеки, цивільного захисту, інформаційної безпеки або застосування фахових компетентностей у кризових умовах.

Перелік рекомендованих тем рефератів:

Блок 1. Національний спротив та національна безпека

1. Національний спротив як складова забезпечення незалежності та територіальної цілісності України.
2. Історичний досвід українського національного спротиву в боротьбі за державність.
3. Роль громадянського суспільства у забезпеченні національного спротиву.
4. Територіальна оборона як складова національної безпеки України.
5. Роль територіальних громад у забезпеченні стійкості держави в умовах воєнного стану.
6. Національно-патріотичне виховання молоді як чинник готовності до національного спротиву.
7. Волонтерський рух в Україні як форма громадянської самоорганізації під час війни.
8. Роль освіти у формуванні культури національної безпеки та готовності до кризових ситуацій.

Блок 2. Міжнародне гуманітарне право та захист населення

9. Основні принципи міжнародного гуманітарного права та їх значення в умовах збройного конфлікту.
10. Захист цивільного населення під час міжнародних збройних конфліктів.
11. Правовий статус військовополонених та гарантії їх захисту.
12. Заборонені методи та засоби ведення війни.
13. Міжнародна відповідальність за порушення норм гуманітарного права.
14. Захист культурних цінностей та об'єктів культурної спадщини під час війни.
15. Документування воєнних злочинів: значення та основні підходи.
16. Права людини в умовах воєнного стану: гарантії та обмеження.

Блок 3. Психологічна підготовка та стійкість

17. Психологічна стійкість особистості в умовах воєнних загроз.
18. Стрес та його вплив на поведінку людини в екстремальних ситуаціях.
19. Методи психологічної саморегуляції та подолання панічних реакцій.
20. Перша психологічна допомога постраждалим у кризових ситуаціях.
21. Психологічні аспекти командної взаємодії в умовах небезпеки.
22. Інформаційно-психологічний вплив на суспільство під час війни.
23. Психологічні наслідки війни та шляхи соціальної адаптації населення.
24. Роль лідерства у формуванні психологічної стійкості колективу.

Блок 4. Домедична допомога та безпека життєдіяльності

25. Значення домедичної допомоги в умовах воєнних загроз та надзвичайних ситуацій.
26. Основні причини виникнення загроз життю та здоров'ю людини під час війни.
27. Зупинка критичних кровотеч як важливий елемент домедичної допомоги.
28. Алгоритми надання домедичної допомоги постраждалим у надзвичайних ситуаціях.
29. Організація евакуації постраждалих та принципи безпечного переміщення.

30. Роль індивідуальної аптечки у збереженні життя та здоров'я людини.

Блок 5. Орієнтування на місцевості та цифрова навігація

31. Значення навичок орієнтування на місцевості в умовах надзвичайних ситуацій.
32. Сучасні цифрові технології навігації та їх використання для забезпечення безпеки населення.
33. Геоінформаційні системи як інструмент моніторингу та реагування на надзвичайні ситуації.
34. Використання цифрових карт для планування безпечних маршрутів евакуації.
35. Роль інформаційних технологій у забезпеченні просторової орієнтації та безпеки громадян.

Блок 6. Зв'язок, інформаційна та кібернетична безпека

36. Роль комунікації та зв'язку в забезпеченні національної безпеки.
37. Інформаційна безпека особистості в умовах воєнного стану.
38. Кіберзагрози та основні способи захисту персональних даних.
39. Безпечне використання соціальних мереж і месенджерів під час війни.
40. Кібербезпека установ, підприємств та організацій в умовах воєнних загроз.
41. Захист електронної документації та інформаційних ресурсів від несанкціонованого доступу.
42. Інформаційна гігієна як складова національної стійкості.
43. Роль цифрових технологій у забезпеченні безперервності комунікації під час кризових ситуацій.

Блок 7. Зброя масового ураження та захист населення

44. Радіаційні, хімічні та біологічні загрози: основні характеристики та способи захисту населення.
45. Правила поведінки населення в умовах радіаційної небезпеки.
46. Хімічна безпека: основні ризики та заходи індивідуального захисту.
47. Біологічні загрози та їх вплив на життєдіяльність суспільства.
48. Роль системи цивільного захисту в реагуванні на загрози застосування зброї масового ураження.

Блок 8. Інженерна підготовка та мінна безпека

49. Мінна небезпека в Україні: причини виникнення та наслідки для населення.
50. Правила безпечної поведінки при виявленні вибухонебезпечних предметів.
51. Проблема розмінування територій України та її соціально-економічні наслідки.
52. Інформування населення про мінну небезпеку як складова безпеки громад.
53. Вплив мінного забруднення на відновлення інфраструктури та економіки України.

Блок 9. Тактична підготовка та безпека в кризових ситуаціях

54. Особиста безпека та алгоритми поведінки під час обстрілів.
55. Правила поведінки цивільного населення під час збройного нападу.
56. Значення укриттів та захисних споруд для збереження життя населення.
57. Організація безпечної поведінки в громадських місцях під час терористичних загроз.
58. Взаємодія громадян та екстрених служб під час надзвичайних ситуацій.

Блок 10. Вогнева підготовка та безпечне поводження зі зброєю

59. Значення дотримання правил безпеки під час поводження зі стрілецькою зброєю.
60. Основні принципи відповідального ставлення до зброї та боєприпасів.
61. Правила безпечного поводження зі зброєю як складова особистої та громадської безпеки.

Блок 11. Виживання та спеціальна підготовка

62. Основи особистої підготовки до надзвичайних ситуацій.
63. Тривожна валіза: призначення, склад та правила підготовки.
64. Забезпечення життєдіяльності людини в автономних та екстремальних умовах.
65. Значення води, харчування та тепла для виживання в умовах надзвичайних ситуацій.
66. Організація евакуації населення та підготовка до вимушеного переміщення.
67. Особиста відповідальність за безпеку в умовах воєнного стану.

Блок 12. Сучасні військові технології та безпілотні системи

68. Роль безпілотних літальних апаратів у сучасних збройних конфліктах.
69. Використання роботизованих систем у сфері безпеки та оборони.
70. Вплив сучасних військових технологій на характер ведення війни.
71. Радіоелектронна боротьба як складова сучасних технологій оборони.
72. Безпека цивільного населення в умовах застосування безпілотних систем.
73. Перспективи розвитку робототехніки та штучного інтелекту у сфері національної безпеки.

Блок 13. Військово- або безпеково-орієнтована фахова компетентність

Загальнопрофесійні теми:

74. Роль професійних компетентностей фахівців різних галузей у забезпеченні національної безпеки України.
75. Професійна діяльність в умовах воєнного стану: виклики, відповідальність та адаптація.
76. Забезпечення безперервності діяльності установ, підприємств та організацій під час кризових ситуацій.
77. Професійна етика та відповідальність фахівця в умовах воєнних загроз.
78. Лідерство та прийняття управлінських рішень в умовах невизначеності.
79. Міжпрофесійна взаємодія як чинник ефективного реагування на кризові ситуації.
80. Роль людського капіталу у забезпеченні стійкості держави під час війни.
81. Адаптація професійної діяльності до умов надзвичайних ситуацій та воєнних загроз.

Менеджмент та управління:

82. Антикризове управління підприємством в умовах воєнного стану.
83. Організація безперервності бізнес-процесів під час воєнних загроз.
84. Управління персоналом в умовах кризових ситуацій.
85. Лідерство та мотивація працівників у період суспільних потрясінь.
86. Управлінські рішення в умовах невизначеності та обмежених ресурсів.
87. Організація командної роботи та розподіл відповідальності в кризових умовах.

Право:

88. Правові засади функціонування держави в умовах воєнного стану.
89. Захист прав і свобод людини в умовах воєнних загроз.
90. Правові основи національного спротиву в Україні.
91. Правова відповідальність за колаборайну діяльність.
92. Правові механізми протидії інформаційним загрозам та кіберзлочинності.

Економіка:

93. Економічна безпека держави в умовах збройної агресії.
94. Вплив війни на економічну діяльність підприємств України.
95. Економічна стійкість територіальних громад в умовах воєнного стану.
96. Роль малого та середнього бізнесу у підтримці економічної стійкості держави.

93. Відновлення економіки України як складова національної безпеки.

Фінанси, банківська справа та страхування:

97. Фінансова безпека держави в умовах воєнного стану.
98. Кіберзагрози у банківській сфері та способи захисту фінансової інформації.
99. Безперервність банківських послуг в умовах кризових ситуацій.
100. Роль страхування у захисті населення та підприємств від воєнних ризиків.
101. Фінансова грамотність населення як чинник особистої економічної безпеки.
102. Захист фінансових ресурсів від шахрайства в умовах воєнного стану.

Бібліотечна, інформаційна та архівна справа:

103. Інформаційна безпека бібліотек, архівів та документних ресурсів в умовах війни.
104. Збереження документальної спадщини України в умовах збройної агресії.
105. Захист інформаційних ресурсів та електронних документів від кіберзагроз.
106. Роль бібліотек у протидії дезінформації та формуванні інформаційної грамотності населення.
107. Організація збереження та евакуації документів у надзвичайних ситуаціях.
108. Інформаційно-документаційне забезпечення діяльності установ в умовах воєнного стану.
109. Цифрові архіви як засіб збереження національної документальної спадщини.
110. Роль інформаційних установ у забезпеченні доступу громадян до достовірної інформації під час війни.

Філологія та переклад:

111. Роль української мови у формуванні національної ідентичності та стійкості суспільства.
112. Мовна стійкість як складова інформаційної безпеки держави.
113. Роль іноземних мов у міжнародній комунікації та підтримці України в умовах війни.
114. Мовні засоби впливу в інформаційній війні.
115. Лінгвістичні особливості ворожої пропаганди та маніпулятивних повідомлень.
116. Роль перекладу в міжнародному інформуванні про події в Україні.
117. Мова кризових комунікацій: особливості підготовки інформаційних повідомлень для населення.

Маркетинг:

118. Соціальна відповідальність маркетингових комунікацій в умовах війни.
119. Кризові комунікації підприємств під час воєнного стану.
120. Протидія маніпуляціям та дезінформації в цифровому маркетинговому середовищі.
121. Роль соціальної реклами у формуванні культури безпеки населення.
122. Маркетингові комунікації як інструмент підтримки волонтерських та благодійних ініціатив.
123. Етичні аспекти використання реклами та соціальних мереж під час війни.

Графічний дизайн і реклама:

124. Візуальна комунікація як інструмент інформування населення про безпекові загрози.
125. Роль графічного дизайну у створенні соціальної реклами на підтримку національного спротиву.
126. Візуальна протидія дезінформації та маніпулятивному контенту.
127. Інфографіка як засіб поширення інформації про правила безпеки під час війни.
128. Дизайн інформаційних матеріалів для інформування населення в умовах надзвичайних ситуацій.
129. Етичні принципи створення візуального контенту в умовах інформаційної війни.

130. Візуальна ідентифікація та інформаційне забезпечення волонтерських і благодійних організацій.

Облік і оподаткування:

131. Роль бухгалтерського обліку в забезпеченні фінансової стійкості підприємства під час війни.
132. Збереження облікової документації в умовах воєнного стану.
133. Захист бухгалтерської інформації та фінансових даних від кіберзагроз.
134. Внутрішній контроль як інструмент запобігання фінансовим зловживанням у кризових умовах.
135. Особливості організації обліку діяльності підприємств в умовах воєнних ризиків.
136. Цифровізація бухгалтерського обліку як чинник безперервності діяльності підприємства.

3.6 Форми поточного, проміжного та підсумкового контролю

Контрольні заходи з перевірки успішності засвоєння навчального матеріалу з дисципліни включають: поточний контроль, перевірку виконання індивідуального завдання (ІЗ) та підсумковий контроль.

Поточний контроль має на меті перевірку рівня засвоєння матеріалу під час аудиторних (практичних, лекційних) занять, практичної підготовки на полігоні/місцевості та виконання завдань самостійної роботи. Поточний контроль здійснюється у таких формах:

- перевірка теоретичної підготовки: усне опитування, експрес-тестування, участь у дискусіях, заслуховування та обговорення доповідей з тематики занять;
- перевірка практичних навичок та відпрацювання нормативів: оцінювання правильності та швидкості виконання практичних вправ із домедичної допомоги (алгоритм MARCH), військової топографії, роботи із засобами зв'язку, інженерної підготовки та мінної безпеки, тактичних дій та поводження зі стрілецькою зброєю (на базі ЗВО та під час практичних занять на полігоні/місцевості);
- перевірка виконання завдань СРС: оцінювання опрацювання нормативно-правових актів та навчальної літератури.

Примітка: для осіб, які мають релігійні/світоглядні переконання або медичні протипоказання, перевірка практичних нормативів з вогневої підготовки замінюється на оцінювання виконання завдань з Теми 13.

Контроль виконання індивідуального завдання (ІЗ) здійснюється у формі захисту підготовленого реферату.

Підсумковий контроль з навчальної дисципліни «Основи національного спротиву» є диференційований залік.

Підсумковий диференційований залік виставляється за результатами накопичувальної системи (оцінювання поточного контролю, виконання практичних нормативів та захисту ІЗ) або шляхом проведення підсумкового залікового заходу. При проведенні підсумкового контролю у формі електронного тестування використовується банк тестових завдань та практичних кейсів, розміщений у системі дистанційного навчання Moodle.

3.7 Методика навчання

Навчальний процес з дисципліни «Основи національного спротиву» будується на поєднанні традиційних освітніх технологій, інтерактивних методів навчання та інтенсивної практичної підготовки.

Лекційні заняття: проблемні лекції, лекції-візуалізації та лекції-демонстрації з використанням мультимедійного обладнання, відеоматеріалів, навчальних фільмів і наочних посібників.

Практичні (аудиторні) та семінарські заняття:

– обговорення проблемних питань, аналіз нормативно-правових актів та норм міжнародного гуманітарного права;

– розбір практичних кейсів (Case-study), моделювання правових і безпекових ситуацій;

– симуляційні вправи та відпрацювання алгоритмів дій із використанням тренажерів, макетів, планшетів, засобів зв'язку, навчальних медичних засобів (турнікети, бандажі, балончики) та мультимедійних (інтерактивних) тирів.

Практична підготовка на полігоні / місцевості:

– відпрацювання практичних нормативів у формі рольових і сценарних вправ, тактико-спеціальних занять на спеціалізованих майданчиках ЗВО, тактичних полях, стрільбищах чи полігонах партнерських організацій та військових частин;

– комплексне тренування з тактичної медицини (MARCH), мінної безпеки, орієнтування на місцевості, радіообміну та поводження зі стрілецькою зброєю в умовах, наближених до реальних.

Самостійна робота студентів (СРС):

– робота з електронними навчальними платформами (зокрема онлайн-курсами Prometheus, СДН Moodle);

– підготовка та захист індивідуального завдання (реферату або аналітичного есе).

4 КРИТЕРІЇ І ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти з дисципліни «Основи національного спротиву» здійснюється за 100-бальною накопичувальною системою. Кожен вид поточної роботи та виконання практичних нормативів оцінюються за 5-бальною шкалою з подальшим переведенням балів у підсумкову оцінку.

Критерії оцінювання роботи студентів на практичних заняттях та відпрацювання нормативів:

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень та практичних навичок
5 балів	Здобувач освіти в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно оперує основними поняттями та термінами з теми заняття. Самостійно, правильно й послідовно виконує практичні завдання та встановлені нормативи, дотримується визначеного алгоритму дій і вимог безпеки. Уміє застосовувати набуті знання та навички в змодельованих навчальних і кризових ситуаціях.
4 бали	Здобувач освіти достатньо повно володіє навчальним матеріалом, правильно пояснює основні положення. Практичні завдання та нормативи виконує самостійно, загалом правильно, але допускає окремі незначні помилки або неточності, які не впливають на безпеку та загальний результат виконання. Дотримується встановлених правил і послідовності дій.
3 бали	Здобувач освіти засвоїв основну частину навчального матеріалу, але має труднощі з поясненням окремих положень. Практичні завдання виконує з допомогою викладача або допускає помилки в послідовності дій, точності чи дотриманні встановлених нормативів. Потребує додаткових пояснень і контролю під час виконання окремих вправ.

2 бали	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом фрагментарно, поверхово розуміє основні положення теми. Практичні завдання виконує лише частково, допускає суттєві помилки, потребує постійної допомоги та контролю викладача. Не завжди дотримується встановленої послідовності виконання завдань і вимог безпеки.
1 бал	Здобувач освіти виявляє лише окремі елементи знань на рівні розпізнавання та відтворення. Не може самостійно виконати практичне завдання, навіть за допомогою викладача, не розуміє послідовності основних дій або допускає грубі порушення вимог безпеки.
0 балів	Здобувач освіти не володіє навчальним матеріалом, не демонструє необхідних теоретичних знань і практичних навичок, відсутній на занятті або відмовляється від виконання практичного завдання чи встановленого нормативу.

Критерії оцінювання виконання індивідуального завдання:

Оцінка	**Критерії оцінювання**
10 балів	Тему розкрито повністю та ґрунтовно. Матеріал викладено логічно й послідовно, використано актуальні інформаційні, наукові, навчальні та нормативні джерела відповідно до обраної теми. Продемонстровано глибоке розуміння проблематики, здатність аналізувати інформацію, аргументувати власну позицію та формулювати самостійні висновки. Роботу належно оформлено, під час захисту здобувач упевнено відповідає на запитання.
8–9 балів	Тему розкрито достатньо повно, матеріал структурований і послідовний, використано відповідні джерела. Здобувач демонструє розуміння основних положень теми, наводить аргументи та формулює висновки. Допущено окремі неточності або незначні недоліки в аналізі, аргументації чи оформленні роботи. Захист загалом успішний.
7 балів	Основний зміст теми висвітлено, однак аналіз має переважно описовий характер. Використано обмежену кількість джерел, недостатньо розкрито окремі питання, аргументація та власні висновки потребують поглиблення. Під час захисту здобувач демонструє загальне розуміння теми, але не на всі запитання відповідає достатньо повно.
6 балів	Тему розкрито частково. Матеріал викладено непослідовно або поверхово, окремі важливі аспекти не висвітлено. Недостатньо використано відповідні джерела, відсутні належні обґрунтування та самостійні висновки. Робота містить суттєві недоліки змісту чи оформлення, захист недостатньо переконливий.
5 балів	Робота має поверховий характер, зміст обраної теми розкрито недостатньо. Матеріал переважно відтворює окремі відомості без належного їх узагальнення й аналізу. Відсутні чіткі висновки, допущено суттєві недоліки в змісті та оформленні індивідуального завдання.
Менше 5 балів	Робота не відповідає основним вимогам до індивідуального завдання: тему не розкрито або висвітлено фрагментарно, зміст не відповідає обраній темі, відсутні належні джерела та обґрунтовані висновки. Здобувач не демонструє розуміння опрацьованого матеріалу або не може захистити виконану роботу.

Схема розподілу балів та мінімальний пороговий рівень:

Вид контрольного заходу	Максимальна кількість балів	Мінімальний пороговий рівень
Поточний контроль (опитування, практичні нормативи, СРС)	70 балів	45 балів
Виконання індивідуального завдання (реферат)	30 балів	15 балів
Загальна сума за підсумковий диференційований залік	100 балів	60 балів

Таблиця відповідності оцінок за 100-бальною шкалою та національною шкалою:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою (для диференційованого заліку)
90–100	A	Відмінно
82–89	B	Добре
74–81	C	Добре
64–73	D	Задовільно
60–63	E	Задовільно
35–59	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1–34	F	Незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)

5 ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з дисципліни «Основи національного спротиву» є:

Засоби діагностики теоретичної підготовки:

- комп’ютерне та письмове тестування (зокрема банк тестових завдань та кейсів у СДН Moodle);
- усні й письмові відповіді під час поточного контролю та підсумкового диференційованого заліку;
- експрес-контрольні роботи та теоретичне опитування на практичних заняттях;
- аналітичні доповіді, виступи та участь у дискусіях з питань МГП, воєнного стану та національного спротиву.

Засоби діагностики практичних навичок та нормативів:

- відпрацювання та складання часових/послідовних нормативів з домедичної допомоги (алгоритм MARCH/PAWS);
- практичні завдання та карти з військової топографії, навігації й орієнтування на місцевості;
- нормативи з використання засобів радіообміну, складання доповідей за стандартами SALUTE, ACE, GOTWA;
- відпрацювання вправ з інженерної підготовки, ідентифікації ВНП та мінної безпеки;
- нормативні вправи з тактичної та вогневої підготовки (виконання вправ стрільби на інтерактивних тирах чи полігонах, порядок дій при виявленні БпЛА).

Засоби оцінювання самостійної та індивідуальної роботи:

- звіти з виконання практичних та симуляційних завдань СРС;
- рецензування та публічний захист реферату;
- презентації результатів виконаних досліджень та аналізу правозастосовної практики.

Спеціальні умови оцінювання:

Оцінювання здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами, а також осіб, чиї релігійні/світоглядні переконання не допускають користування зброєю або виконання окремих елементів військово-практичної підготовки, здійснюється без використання зброї та бойових елементів – шляхом виконання альтернативних теоретичних і практичних завдань (розв'язання ситуаційних кейсів, моделювання правових та безпекових процедур, поглиблене вивчення теми 13) відповідно до п. 4 розділу «Методичні вказівки та умови навчання» Типової програми МОН України.

6 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ, ПРОГРАМНЕ І МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Матеріально-технічне забезпечення, обладнання та спецзасоби:

Домедична допомога: манекени-тренажери для серцево-легеневої реанімації, навчальні джгути-турнікети (CAT, SICH), гемостатичні та стерильні бинти, компресійні бандажі, оклюзійні наліпки, назофарингеальні повітроводи, ноші (м'які та каркасні), індивідуальні аптечки (IFAK).

Тактична та вогнева підготовка: масо-габаритні макети стрілецької зброї (автомати, пістолети), навчальні ручні гранати (макети), навчальні патрони, захисне спорядження (шоломи, бронежилети, тактичні окуляри, рукавички), мультимедійний/інтерактивний тир чи електронні симулятори стрільби.

Військова топографія та зв'язок: компаси (Річчі, Андріанова), навчальні топографічні та спеціальні карти, тактичні планшети, радіостанції малої потужності (портативні VHF/UHF), комплект гарнітур.

Інженерна підготовка, мінна безпека та ЗМУ: макети вибухонебезпечних предметів (протипіхотні та протитанкові міни, розтяжки, ВНП), засоби індивідуального захисту (протигази, загальновійськові захисні комплекти (ЗЗК), дозиметри/радіометри).

Сучасні військові технології: навчальні БпЛА (квадрокоптери), симулятори керування дронами, навчальні елементи засобів РЕБ/РАР.

2. Програмне забезпечення та геоінформаційні системи:

Операційна система та стандартні офісні пакети для роботи з матеріалами.

Геоінформаційні системи (ГІС), картографічні додатки та симулятори орієнтування (ComPass, OsmAnd, Karta-GIS тощо).

Комп'ютерні програми-симулятори польотів на БпЛА (Liftoff, Uncrashed або аналоги).

3. Електронні ресурси та інформаційне забезпечення:

Системне середовище дистанційного навчання Moodle (електронний навчальний курс, банк тестових завдань, ситуаційні кейси).

Мультимедійні презентації, навчальні відеофільми, інфографіка та сценарні інструкції з відпрацювання нормативів.

Відкриті онлайн-курси на освітніх платформах (Prometheus, ВЕУ) з питань цивільної безпеки, домедичної допомоги та МГП.

4. Навчально-методичне забезпечення:

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи національного спротиву».

Конспект лекцій та методичні вказівки щодо вивчення навчальної дисципліни.

Збірник нормативів та інструктивно-методичних карток для відпрацювання вправ на полігоні/місцевості.

Електронна бібліотека навчальної літератури, нормативно-правових актів та міжнародних стандартів (Закон України «Про основи національного спротиву», Женевські конвенції, стандарти TCCC/MARCH та ін.).

7 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Подобний О. О. Рудой К. М., Матвєєв О. В. Тактико-спеціальна підготовка : нав.-метод. посіб. для здобувачів фахової передвищої освіти зі спец. «Правоохоронна діяльність». Одеса», 2025. 184 с. URL: https://hdl.handle.net/11300/32806.

2. Тероризм: теоретико-прикладні аспекти : навчальний посібник / кол. авторів; за заг. ред. проф. В.К. Грищука. Львів: ЛьвДУВС, 2011. 328 с. . URL: http://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/4838.

3. Про основи національного спротиву : Закон України від 16.07.2021 № 1702-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1702-20#Text.

4. Про затвердження Типової програми навчальної дисципліни «Основи національного спротиву» : наказ Міністерства освіти і науки України від 30.06.2026 № 1002.

5. Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 № 2469-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text.

6. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text.

7. Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію : Закон України від 21.10.1993 № 3543-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3543-12#Text.

8. Женевські конвенції про захист жертв війни від 12.08.1949 та Додаткові протоколи до них. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_151#Text.

9. Курс prometheus «Застосування технологій в умовах війни». URL: https://prometheus.org.ua/prometheus-free/technology-in-wartime/.

10. Курс prometheus «OSINT – розвідка з відкритих джерел та інформаційна безпека». URL: https://prometheus.org.ua/prometheus-free/osint-open-source-intelligence/.

11. Курс prometheus «Вивчаючи міжнародне гуманітарне право». URL: https://prometheus.org.ua/prometheus-free/international-humanitarian-law/.

12. Курс prometheus «Базова психологічна допомога в умовах війни». URL: https://prometheus.org.ua/prometheus-free/basic-psychological-aid-during-war/.

13. Військові публікації Сил територіальної оборони Збройних Сил України. URL: https://tro.mil.gov.ua/navchalni-materialy/.